

0-2b

History of Moletse

K34/71

k

Dikgoro tsa Bakwena goba tsa Bakhaloga.

1 moledi o re o tseba Bakwena ge ba dutse kgoloke thoko
ya mo go agilwego Pretoria lehono. Gonne ge o re lebelela
re bona gore Bakwena ba pele e be e le setshaba setee le Bakwena
ba lehono e lego Bakgatla ba Makau, ba le lehono ba sa bitswago
Bakwena. Eyale kgoro ye ga e sa tsebya ka leina la Bakwena, e
tsebya ka leina la Moletse. Eyale a re latisiseng setshaba se
gabotse, ka mo se sepetsego ka gona. Ge re lebelela re tseba ge
2 Bakwena ba dula kgoloke ba busa ke kgosi Manamela wa pele, ba ya ba
dula ga Mokopane, e lego dithabeng tsa Mokopane, mo ta go litsago
Mosesetsane.

 Gona ba dutsi ka gore noka e tletse ya ba sita go nyoga.
Gonne ba re noka ye ere sita go nyoga rena re lego Bakwena. Eyale
ba bitsa noka yeo ya Mokgalakwena. Ka gobane e gana Bakwena
ba nyoga ba ba bego kaana-kwena, le gona e swanetse go ba le
dikwena. Eyale ba re leina le la noka ya Mokgalakwena le tswa
go bona. Ke mo ta dutsego gona setaka se setelele. Kgosi
Manamela a tswala morwa ntshe yo a bitswago Manamela, gonne
ka morago a belega morwa a mmita Moloto elego yo monyane go
3 Manamela, e fela ke bana ba mosadi. Gonne ka morago ba kgona
go nyoga noka ya Mokgalakwena, e fela mokgalatye Manamela a
setse a tsafetse, gonne ba ya ba dula nageng ya Malecko elego
kgauswi le ga laka, mo nageng ye go be go se na motho mo go
yona. Ba aga motse wa bona thabeng ye e bitswigo Boetse, bona
ba ga bitsa ga Manamela, elego leina le le tsebegang le lehono.
Ka lebaka leo e be e le setshaba se segolo sa go tswa kgoloke.
Ke mo mokgalabye Manamela a hwilego, ga sala barwa ba gagwe ba
babedi e lego Manamela e Moloto.

4 Gonne Manamela wa bobedi a busa legatong la Manamela wa
pele. Gonne yena ge a busa a bitsa pitso ye kgolo ya setshaba.
Gonne ge pitso e kgobokane ba re ke ge kgosi. Manamela wa pele

a re byale mkgalatye o hwile, batho na moka le tseia gore kgosi
 e swanetswe go lobyana, gomme batho ka re kgosi e a reresana. Kgosi
 ya re go bona, yona ga e rate go botsa ka ho lebaka la go loba, ke
 gona e tla bea molao. Gomme kgosi ya re molao ke gore kgomo
 e ngwe le e ngwe ye e tswalago e na le mosela o mosweu e swanetswe
 5 go tlišwa kgosing, ke lona leswanyo la dikgomo tsa kgosi. Ke mo
 Moloto ngwanabo a enego a re Manamela mogolo wa ka o a phosa, byale
 ge setshaba se le se segolo ke gore dikgomo ka moka tsa setshaba e
 tla ba tsa gago ge go tletse mosela ye mosweu. Moloto ag gana
 taba ye ka matla, gomme setshaba sa ema naye, a ripa bogolo bya
 setshaba a tloga boetse a ya a dula Moletsi e le gore ke kgosi, a
 aga motse o mogolo gomme a bola a batho ba bantsi ba makgalaka ba a
 ba hweditsego Moletsi. Gomme masaledi a ipa ka tlase ga gagwe.
 Gomme Manamela yo a bego a setse boetse ka setshaba se senyane a
 6 kwa bogosi bya bogolo bya Moloto gomme setshaba sa gagwe se
 fokola. Manamela ke ge a thoma go reta Moloto ngwanabo e fela a mo
 reta ka bohloko, a re:

Moloto ngwana-eso, Molotola ba bangwe,
 ba gabo ga a ba lotole.

Manamela ka bohloko a tloga a ya Moletsi le setshaba sa
 gagwe, e le gore a lwelele Matebele ba mo fenyana Boetse. Ge
 a fihla Moletsi go Moloto ngwanabo a ipa ka tlase ga gagwe
 gomme Moloto a re go Manamela o ka dula mo nageng ye, e fela ge
 o bolaile tau o tle o ka lobe le tlou, le phuhu ka moka tse o di
 7 some mo mosate, tse dingwe tsona ge o di bolaile o je.

Moloto ge a bona gore bogosi bya gagwe bo gotse a itheta
 a re:-

Ke nna Moloto wa pogo ya tshwene,
 Nogo o mogolo Moletsi.
 Moletsi wa Raphuti ga o hlakanywe,
 O hlakanya ke pefo fela le tlala.
 Marumo ga a o hlakane.
 Seroto o be a re Moletsi ga o fenywe,

K34/71

ke ge a re marumo ga a hlakane. Gomme a bontsha gore
 Moletsi ke naga e kgolo ye notho a ka se kego a e sepela ka
 letatsi a e fetsa, ke pefo le tlala. Gomme a bontsha gore
 mmuso wa gagwe ke o mogolo ge a re Mogolo o mogolo Moletsi, gomme
 8 a ipontsha gore ke yo mogolo a re , ke nna Moloto wa pogo ya
 tshwene.

Gomme yena a tswala kgabo a Moloto kgabo a tswala bakgabokwane
 a Moletsi. Bakgabokwane a tswala Mosonya Ra-se-ja-kgomo tsa
 bakgale yo a sa ke go a eja kgomo tsa maswega; ba ke ba lapa le
 lengwela pele.

Lapa la bobedi Moloto a tswala Kwekwerere-Mokgopha,
 khunwana a Moloto a mongata; ngwana wa mongwe le mo time
 bogobe le re maswi a kgomo le mo tsheleng, kwa ga ga-ba mabele
 ga ba lene. Mabele ba a satola dihlatshana: Kgarapantwa
 9 selere Ranko-Ntla-a Mathula, Mothupa di latwana a-ba-Mosina;
 kgosi e thopa e sale ka bosigo

ke ge kwekwerere a itheta ge a busa gomme yena a tswala
 Mainamela wa thaka tsa Mantsho; Mainamela a busa setshaba
 sa Moletsi gomme yena lwa nwa tse ntsi; ye ngwe o e lwele le
 lauba. A tla a lwa le Mpono ge la fetela Rhodesia, ba le ka
 tlase ga Moselekatse gomme bona ba be ba tsebya ka leina la Mpe
 ya Mazona. Mainamela nathomeng a bogosi bya gagwe o be a sa
 bontshe bohlaile bya gagwe. Batho ba re Mainamela ga a kgone
 go upa tsie gomme a foga a upa tsie a kgona.

10 Bapedi tsa ba ja le ka reriri le Batlokwa ba nyama, ka gobane
 Kgwadu kgosi ya Batlokwa o bolatile tatagwe Kwekwerere kua
 Botlokwa Matyaneng.

Gomme ge batho ba re ga a kgone go upa tsie a tla a upa
 a kgona, ba be ba e ra go re ga a bohlaile go fenya ditshaba tse
 dingwe, gomme a tla a di fenya e lego lauba le lapuno.

11 Kgwadu a re ke bolaille kwekwerere gomme le ngwana wa gagwe
 Mainamela ke tla mmolaya, ka gobane ta be ba hloma e ke Mainamela
 ga a a thanya. Gomme Kgwadu ka gore a nyatsa Mainamela kgosi
 ya Botlokwa, a tswa ka dira a ya a thopa dikgomo tsa Masasane.
 Gomme ge Kgwadu a bona gore o thophile dikgomo tsa Masasane, a re
 Moletsi gona re tla thopa ra feta. Ge kgosi Kgwadu a fihla
 Moletsi a tilla thaba tsa Moletsi bosubela e le gore ke nyatso
 ya gore ba Moletsi ke basadi. Ba eta ba thopa dikgomo tsa
 Moletsi ge ba khumana di fula di na le badisa. Badisa ba re re
 ka se lese dikgomo di thopya, ba hlata mogosi gore batho ba
 motse ba phalale, ba katisa dikgomo tsa phatla-latsa ba Botlokwa,
 12 gomme ntwana ya lwewa, e fela ba Moletsi ba i ela Botlokwa, gomme
 ntwana ya fela e befa ka thoko ya Botlokwa, ke mo go tswelotsego
 mogale wa Botlokwa yo ba rego ke Mphotla yena a lwa ka matla a sii-
 sago; A fela a letsa naka ya phala a re "Ho-ho", "swega le tshaba
 thaka tsa lena, le le sa ba le tseela kgosi". Ge a re "Ho-ho" o
 be a etiya ka matla gomme ba Moletsi ba be ba katologe gomme ge ba
 katologile o be a swara kgosi ka letsogo a re kgosi tiisa matla
 re tshabele pele. Gomme ba Moletsi ge ba boela ba aparetse kgosi
 13 Mphotla a busi a letse naka ho-ho a ba bethe, ba katologe a swere
 kgosi a re tiisa matla, gomme kgosi e be e lapile ka kudu e palelwa
 go kitima fela; e sego go lwa.

Gomme Botlokwa ge ba bona taba ye ya Mphotla ba tlabega
 bogale le kgotlelele ya gagwe ke mo ba thomilego go mo reta,
 ba re:

Mphotla ke Raselaelo Letebatebela go betsa Letsemane la marumo
 Mphotla, kgoro ye lebile Moletsi.

Mphotla e be e le motho yo moso ka kudu wa go kgwatla ka
 matla, wa seemo se se telele, mo tsatsing le a fetsa ba Moletsi
 ka patla ya gagwe ye a bego a betha ka yona ge a se no go fetsa
 go letsa naka.

14 Mo ntweng ye e golo batlokwa le ge ba elwa le bogale ba ile ba palelwa. Bagale ba ba bararo ba fela ba leka go pholosa kgosi, ka gore Rapiri a goge kgosi ka seatla ka gobane e sitwa go kitima, ap otlala yena a fele a bolaya ba Moletsi ka patla, a thuse ke lamphaphatla ka gore batho ba be ba phatlaladitswe ke dikgomo.

14 Ba Moletsi ba lwa ka matla ba ba swara Kgwadu kgosi ya Batlokwa, yo a bolailago Kwekwerere, a ikgodisa a re le morwa wa Kwekwerere e lego Mainamela ke tla mmolaya. Gomme lehono Mainamela o swere yena Kgwadu a mmolaya.

15 Gomme ge dira di swere Kgwadu tsa mo isa mosate. Gomme ba mmolaya ka sehlogo se segolo, ba mo phula ka ganong ka diphata, ba mo nwea maswi a go fisa. Ba Botlokwa ba kgopela go mo lopolla e fela ba Moletsi ba gana ba re go batlokwa, le bolaille Kwekwerere le rena re bolaya Kgwadu ke ge ba mmolaya.

15 Ba Moletsi ba thona go bolela ba re "Kgwadu ge a tla bolawa matlabyang a tswa bodikeng, a ntsha hlogo ka gare ga noko. Gomme ba itheta ba re - "re mmogo o mogolo Moletsi, o kgona ke phefo le tlala, ge e le marumo ga a o hlakane."

16 Ke mo leina la Mainamela le tumilego mathokong ka moka. Ke ge go tla tla makgowa mosate wa Moletsi ka dikoloi tse tharo. Gomme ge ba bona makgowa e le la nathomo ba bona makgowa ba re ke ba Motana wa piti; ka gobane ba Motana e be e le batho ba ba hwibidu. Gomme go be go na le lesogana le lengwe ba re ke Kadisa, yena o be a tseba makgowa, e bele a tseba le sekgowa e lego Seburu. Kadisa ke morwa wa Sekgobo-kgobo. Gomme yena a re go batho ba Moletsi, "Nneyeng morwedi wa lena ba Mainamela, ke le rapeleleng go makgowa gobane ba tla le bolaya". Bona ba gana. Kadisa ka go tseba sekgowa a re go makgowa, "Ba Moletsi ba rata go lwa e lena, "Sepelang le itukise". Makgowa a tloga, e be e le makgowa Mokgonthedi Mabasa wa go lwa le

17

Mmalebego. Gomme makgowa mohla ba boya ba tla ba rapile Basotho e lego Mauba; gomme ba tla ba lwa le Mmainamela, eupya mo ntweng ye makgowa a bolaya kgosi Mmainamela, ba thopa dikgomo le batho mo motseng.

Gomme Mokgoba wa go tswalwa ke Mmainamela, a sala a kgoboketse batho gore e le motse gape wa Moletsi. Gomme a leka ka maatla a ba a dira motse o mogolo. Ke ge batho ba Moletsi ba thoma go mo reta ka re:

18 Mokgoba! Kgoboketsa bahlalo-ga ba boye. Batho beno ba boye ka direpudi, ba boye ka dithogolo tsa Bomosebudi. Mokgoba thupa o robile ntleng. Sampoko o robile ngwaga ola. Hanna le lasadi ga ba sa betwa. Sampoko le tiye hepiaka-phaka, le bethe yo mosimana wa Mokwele, ke yena a tlogo go senya la mono. Raphuli o tswile madiba a kwena. O tswetswe kuwa Mosesetsane. Mo morago ga ntlo tsa Mokopane. Kole e tswa bodibeng bya go siisa, byo bo tala-tala; byo bo sekego bo tsentsha motho lenao. Na o loka leoto latlala a siko? O tla tla o kgatla ke leswika le, ngwana wa kwena a ntse a thagetse. Ke se Sesedi se godimo
19 Mokgoba, ditshaba tsohle di se bona godimo. Kgosi, ke ya ga Rampulana. Mohla ke ya dira ke aga dinao, go sala go ketlake tla balatedi. Lorasadinaka a Ramodanki. Legodimo ga nka te le na le motse, nka te re agela lethlwana motse. Yena a betha makgowa le Mmina-Pitsi Dikgale, gore leina la Kobe a le lahla, kgosi ka moka mellwana kweitshi, e tang a kuwa ketsatsi le tswago. Kgabo go tuka ya Mmainamela kgosi a tswetswe mabung, kgosi tswetswe le ngwedi le naledi le ratadi okama maru Moloto ge kuwa ponong ba bona lerathadi.

20 Mokgoba ge a kgobokeditse batho, a busa ka mokgwa wa go loka. Gomme yena o be a na le monna-abo yo ba nitsago Tibu, gomme Mokgoba ka ga a bone makgowa a bolaille ntatagwe Mmainamela, a se hlwe a rata go era pele ga bona, gomme a fela a roma Tibu gore

a ye a bolele le makgowa, ke mo makgowa a tse ilego Tibu, a hloma nke ke kgosi.

Gomme lebakeng leuwe la puso ya Mokgoba, ke ge Matlala a sa kwane naye. Gomme Matlala a romela dira go thopa dikgomo tsa Mokgoba tse di bego di le rerakeng kuwa tlapeng la Mogodi.

21 Gomme dira tsa lwa nwa fao gomme ba Moletsi ba fenywa, ba Matlala ba thopa dikgomo ba ya gae, gomme le masogana a Mokgoba a ya a mo tsebisa. Mokgoba ka go tlala pelo a re lehono ke thopetswe ke mosadi dikgomo. (O be a era Matlala). Gomme Mokgoba a ntsha dikgomo tse dingwe a di isa morakeng ga Matlala. Masogana a di agela moraka gauswi le ga Matlala. E gore kgosi erile; "Eyang le di agele ga Matlala, re bone ga ba tseba nwa ge ba le bogale ba tla di thopa gomme ba tla hlakana le rena". Ba hlaloga. Gomme banna ba Matlala ba swega go di tsea. Gomme ka morago ga 22 letaka dikgomo tsa gomela gae. Gomme kgosi ya hwa, e belegile ngwana e fela a sa ntse a le lesogana, yo leina la gagwe a lego Sesigo. Gomme mo lehung la ntatagwe Tibu a re ke swanet e go swarela Sesiro bogosi ka gobane e sa le yo monyane le gona a ka se buse ke sa phela.

Gomme banna ba bangwe ba gana taba ye. Gomme setshaba sa ripega diri a tse pedi. (Sa Sesigo le sa Tibu). Gomme taba ye ya biletswa makgowa go ye ahlola. Eupya bona ba fihla ba re, re tseba Tibu ke yena yo re hlwago re soma naye. Gomme bona ba fela ba bontsha makgowa gore Tibu o be a roma ke Mokgoba. Gomme makgowa ga a bonagore kahlolo yeo e a pala, ba re go Tibu "O swanetse go tla Polokwane (Polokwane ke ge e sa tso agwa), le 23 batho ba gago ka moka". Gomme ba tsebisa le Sesigo gore a tle le batho ba gagwe ka moka Polokwane.

Gomme ge letsatsi le fihla dikgosi tse tsa ya le batho ba tsona. Gomme ge ba fihla, makgowa a re Tibu emela ka thoko le batho ba gago ke mo a enetsego le batho ba gagwe.

Gomme ba busa ba re Sesigo emela ka thoko le batho ba gago, gomme le yena a enela. Gomme ba hwetsa setshaba se se ntsi se le ka go Sesigo. Gomme ke ge ba gorisa Tibu le Sesigo ba re setshaba se ahlotse gore Sesigo ke kgosi, yena a thoma go busa setshaba sa Molets'i go fihlela lehung. A belega morwa wa go mo latela bogosing, ba re ke kgabo le byale o sa busa setshaba sa Molets'i.

Tibu ka go lwela bogosi a tloga le batho ba gagwe ba tla ba aga kgauswi le motse wo o bitswago Mokotopong lehono, gomme a dula gona ba go bitse ga Ratibu. Gomme yena puso ya gagwe ya se bonale. Ke ge a tloga a ya go reka naga le batho ba bangwe kuwa Kgodiopone gomme byale o hwile go busa ngwana wa gagwe Monyaisi, o busa fela setshabanyana sa ntatagwe a hwilego a rekile naso naga ya Kgodiopone.

S. 502

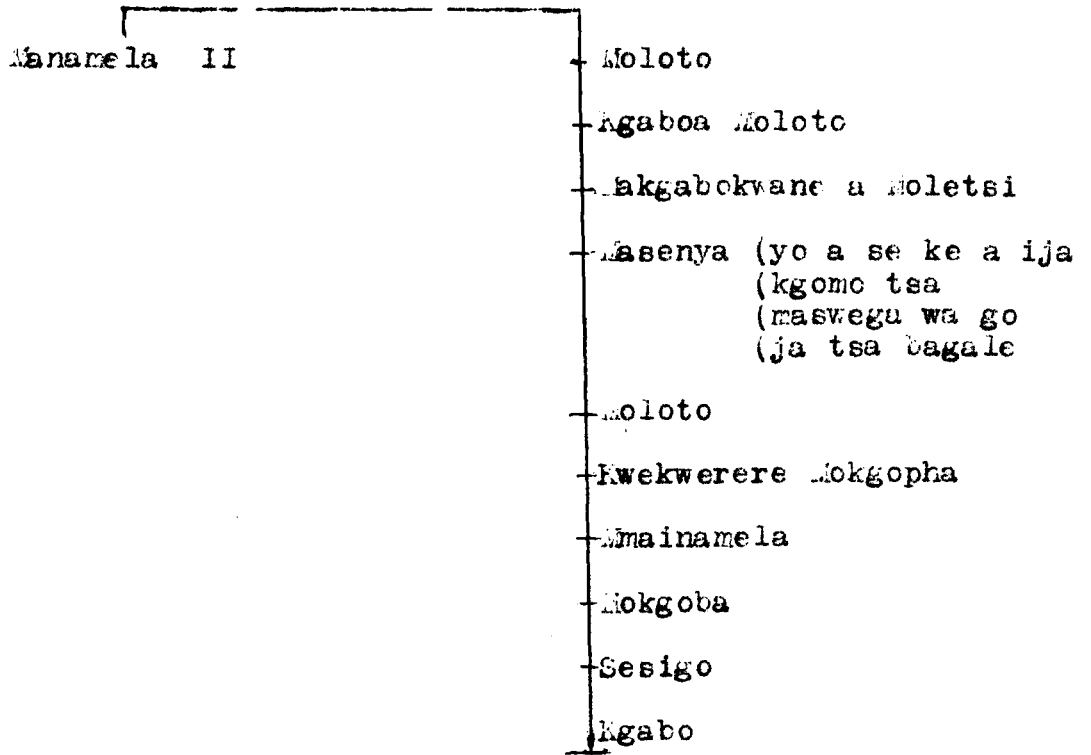
9*

K34/71

25.

Legane la dikgoro le dikgosi tsa Moletsi.

Manamela I

END. S. 502.